

See discussions, stats, and author profiles for this publication at: <https://www.researchgate.net/publication/360066820>

МАКТАБГАЧА ТАЪЛИМДА ФАРҒОНА ВОДИЙСИГА АГРОТУРИСТИК САЁҶАТ СТЕНДИ ОРҚАЛИ БОЛАЖОНЛАРНИ ВАТАНПАРВАРЛИК РУҶИДА ТАРБИЯЛАШГА ЙЎНАЛТИРИШ

Conference Paper · June 2021

CITATIONS

0

READS

12

2 authors:

Odiljon Tobirov

Gulistan State University

36 PUBLICATIONS 2 CITATIONS

SEE PROFILE

Asqar Nigmatov

Gulistan state universitet

62 PUBLICATIONS 17 CITATIONS

SEE PROFILE

Some of the authors of this publication are also working on these related projects:

Geography, ecology, tourism and education [View project](#)

The Methodological Basis of Geographical Tourism [View project](#)

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MAKTABGACHA TA'LIM VAZIRLIGI

MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARI DIREKTOR VA
MUTAXASSISLARINI QAYTA TAYYORLASH VA ULARNING
MALAKASINI OSHIRISH INSTITUTI

Maktabgacha yoshdagi bolalarda ta'lim - tarbiya jarayonining dolzarb masalalari

Respublika
ilmiy-amaliy
onlayn konferensiya

2021

10 iyun

O`ZBEKISTON RESPUBLIKASI MAKTABGACHA TA'LIM VAZIRLIGI

**MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARI DIREKTOR VA
MUTAXASSISLARINI QAYTA TAYYORLASH VA ULARNING
MALAKASINI OSHIRISH INSTITUTI**

**«MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARDA TA'LIM-TARBIYA
JARAYONINING DOLZARB MASALALARI»**

mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy

onlayn konferensiyasi materiallari

2021 yil 10 iyun

Toshkent – 2021

(тўғрироғи, таълим олувчиларни болажонларни) “Табиат билан танишиш” орқали олиб борилмоқда (2-жадвал).

Мактабгача таълимда “Табиат билан танишиш” билан “Экологик таълим-тарбия”нинг умумий ва хусусий томонлари мавжуд, албатта. Агарда “Табиат билан танишиш” орқали болажонларни жонли ва жонсиз табиат ҳақидаги илк билим ва кўникмаларини ҳосил қилиш орқали, уларда “она табиат”га бўлган меҳр-муҳаббатни уйғотиш бўлса. “Экологик таълим-тарбия”да эса болажонларни табиат билан таништириш орқали уларда экотизимларни (тирик мавжудот, жумладан кишиларнинг яшаш маконини) муҳофаза қилиш, уларнинг ресурсларидан оқилона фойдаланиш, бузилганларини қайта тиклашга доир тизимлашган, тегишли, расмий, муддатли билим ва кўникмаларни ҳосил қилиш орқали уларнинг экологик онг ва маданиятини шакллантиришдир (3-жадвал).

“Экологик тоза” ва ривожланган мамлакатлар тажрибасини шуни кўрсатмоқдаки, аҳолининг экологик онг ва маданиятини шакллантириш мактабгача таълимдан бошланар экан (1-расм). 2019 йил 6 августдаги Мактабгача таълим вазири ҳамда Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза

МАКТАБГАЧА ТАЪЛИМДА «ФАРҒОНА ВОДИЙСИГА АГРОТУРИСТИК САЁҲАТ» СТЕНДИ ОРҚАЛИ БОЛАЖОНЛАРНИ ВАТАНПАРВАРЛИК РУҲИДА ТАРБИЯЛАШГА ЙЎНАЛТИРИШ

Низматов А.Н., МТТДМҚТМОИ профессори

Тобиров О.К., ГулДУ таянч докторанти

Жаҳон иқтисодиётининг энг жадал ривожланиб бораётган тармоқларидан бири туризм индустриясидир. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ички туризмни жадал ривожлантиришни таъминлаш чора-тадбирлари туғрисида”ги 2018 йил 7 февралдаги 3541-сонли қарори [1] да белгиланган вазифалардан бири ички туризм, жумладан агротуризм орқали ёшларнинг ўз Ватанига бўлган меҳр-муҳаббатини шакллантириш. Зеро, мамлакатимиз кўп асрлик бой меросга эга бўлган бетакрор қишлоқ хўжалиги ва қишлоқ турмуш тарзига эга. Ўзбекистон, айниқса Фарғона водийси деҳқончиликнинг энг қадимий ўчоқларидан бири бўлиб, унинг ҳозирги ҳудудида ғўза милоддан аввалги VII-VI асрлардан буён, 3 минг йил аввал эса ғалла, шоли, кунжут, қовун, ток каби ўсимликлар ўстирилган [2]. Юртимизнинг узок ўтмиш мероси, ҳозирги замон аграр маданияти мамлакатимизда ўзига ҳос қишлоқ хўжалик турлари, анъана, урф-одат ва байрамларини шакллантирди. МТТда болажонларни йил давомида, жуда бўлмаганда, ўзи яшаб турган жойдаги мавжуд аграр соҳа имкониятларини танишиш орқали ўзларининг кичик ватанларига бўлган меҳр-муҳаббатини шакллантириш мумкин.

Агротуризм – шахнинг доимий яшаш жойидан вақтинчалик борар жойига қишлоқ ҳаёти билан танишиш мақсадида сайёҳларга пул тўлланмайдиган саёҳатни турли миқёсда тизимли таъкил этиш, олиб бориш ва ҳисобини юритиш санъати [3]. Агротуризм қатнашчилари тоифасига МТТни юридик шахс мақомида киритиш жисмоний шахслардан фарқли ўларок, ўзининг ҳуқуқий мақомига кўра уюшган, махсус рухсатномага эга бўлган, баланс ва сметасида тегишли агротуризмга оид ҳаражатларни кўзда тутган, салбий оқибатларга ўзининг мол-мулки билан жавобгарлиги борлиги билан ажралиб туради.

Замонавий информацион педагогик технологиялар асосида тайёрланган “Фарғона водийсига болажонларнинг агротуристтик саёҳати” кўрғазмали стендини (1-расм) МТТда қўллаш орқали болажонларни ватанпарварлик руҳида тарбиялаш ҳамда уларнинг ўз кичик ватанлари бўйича тегишли билим ва кўникмаларини шакллантириш мумкин. Стендда Фарғона водийси ўзига хос 5 та агротуристтик районларга ажратилган бўлиб, унда ҳар бир районнинг болажонларни ватанпарварлик руҳида тарбиялашга қаратилган туристик объектлари, маросимлари ва агротурлар акс эттирилган. Унинг энг оптимал катталиги 1x2 метр форматда, рангли тасвирда ва туристик объектлар 3 хил рангдаги чироқларда акс эттирилади.

1-расм. “Фарғона водийсига агротуристтик саёҳат” деворий кўрғазма
стенди

МТТ тарбияланувчиларни ходимлар қўйидаги агротурларни олиб бориш орқали локал саёҳатларни уюштирадилар:

✓ табиатнинг мавсумий байрамларига бағишланган агротурларда болажонларни маҳаллий аҳолининг анъаналари бўйича ўтказиладиган мавсумий байрам тантаналари билан таништирадилар. Масалан, табиатнинг

уйғониши, экин-тикин агротехник чора-тадбирларнинг бошланиши ёки тугаши билан боғлиқ бўлган баҳор мавсумидаги (“Наврўз”, “Сумалак сайли”), баҳор-ёз (“Сув сайли”, “Тут сайли”), йиғим-теримга бағишланган куз (“Пахта байрами”, “Меҳржон” ва “Ҳосил”) байрамлари, “Қовун сайли”, “Узум сайли”, “Анжир сайли”, “Анор сайли” ва ҳ.к.) сайллар ва тадбирлар [4].

✓ қишлоқ урф-одатлари ва маросимларида ўтказиладиган агротурларда ёгин-сочинларга бағишланган Шоҳимардонда “Кўли Куббон”, Наманганда “Пешқирон” каби маросимлар мисол бўла олади.

Шуни методистлар ва тарбиялачиларга алоҳида таъкидлаш зарурки, агротуризм объектлари ҳар бир мавсумда ўзига хос томошабоплик хусусиятига эга. Агротурларга қилинадиган саёҳатлар йил бўйи давом этади. *Мавсумий хусусиятларидан келиб чиққан ҳолда агротурларнинг қуйидаги турларини МТТда қўллаш тавсия этилади:*

Баҳор мавсумида ўтказиладиган агротурларда экин экиш жараёнлари, “Шохмойлар”, “Таганак” каби маросимлар.

Ёз мавсумидаги ўтказиладиган агротурлар агроландшафтларнинг ёз мавсумидаги эстетик кўриниши ва экинларнинг пишиқчилик даврига хос таълим ва тарбия.

Куз мавсумидаги ўтказиладиган агротурларда экинларни йиғиб олиш билан боғлиқ жараёнлар ва байрам, сайллар.

Қиш мавсумидаги ўтказиладиган агротурлар ҳудудларда ўзига хос тарзда амалга оширилиши билан ажралиб туради [5].

Фарзандларимизни маънавий ва жисмоний жихатдан етук ҳамда баркамол этиб тарбиялашда агротуристлик таълим ва тарбиянинг ўзига хос ўрни бор, албатта. Зеро, таълим ўзаро узвий боғланган маърифий, иқтисодий, психологик, технологик тараққиёт таъсирига буйсунади. Бу жараён дунёқараши кенг, иқтидорли, эркин ва соғлом фикрловчи болажонларни вояга етказишнинг бош омилидир. Айнан соғлом бола Ватан истиқболи учун жонкуяр бўлади. Туғилиб ўсаётган заминининг табиати, ота-боболарининг азалий мероси ва маданиятини кўз қорачиғидек асраб-авайлашга интилади. Мактабгача ёшдаги бола онгида қадрият куртакларини шакллантириш, эгаллаган билимларни мустаҳкамлаш, дунёқарашини бойитиш тарбиячилардан катта маҳорат талаб этади. Агротуристлик таълимнинг илк қадамларни қўйишда болажонлар фаолиятининг оддий ва содда кўринишдаги, расмларга бой, рангли дидактик воситалар билан таъминлаш орқали қўйилган мақсадга эришиш мумкин.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати:

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ички туризмни жадал ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги ПҚ-3514-сонли қарори (2018 йил 7 февраль).

2. Нигматов А. Агротуризм: фан, таълим ва амалиёт бирлиги / “M’frifat”, 131-сон. 20.12.2013

3. Нигматов А. Агротуризм ва унинг географик жиҳатлари. Монография.– “Нарўз”, 2018 – 148 б.

4. Нигматов А.Н. Агротуризм: янги имкониятлар сари. Ж. Жамият. 42-сон, 19.10. 007

5. Нигматов А., Якубжонова Ш., Бекназарова Г. Ўзбекистоннинг агротуристлик картасини яратиш тажрибаси / Ўзбекистон Миллий атласини яратишнинг илмий-услубий асослари // Res. илмий-амал. конф. материал.– Т., ЎзМУ, 2009. 152–153-б.

МАКТАБГАЧА ТАЪЛИМ ТАШКИЛОТЛАРИ РАЎБАРЛАРИНИНГ ИҚТИСОДИЙ КОМПЕТЕНЦИЯСИ ВА УНИ ШАКЛЛАНТИРИШДАГИ АЙРИМ МУАММОЛАР

Нигматова Г.Н., МТТДМҚТМОИ катта ўқитувчиси

Республикамизда андрагогик педагогиканинг устувор йўналишлари ва ғоялари асосида мактабгача таълим ташкилотлари раҳбар ва педагог кадрларининг малакасини ошириш мазмунини такомиллаштириш масалаларига алоҳида эътибор қаратилмоқда. Бу, эса ўз навбатида, малака ошириш жараёнида мактабгача таълим ташкилоти раҳбарларининг иқтисодий компетентлигини ривожлантириш мазмунини такомиллаштириш, таълимнинг самарали шакл ва методларини ишлаб чиқиш, замонавий малака оширишнинг моделлари ва технологияларини яратиш заруриятини юзага келтиради. Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегиясида “...узлуксиз таълим тизимини янада такомиллаштириш, сифатли таълим хизматлари имкониятларини ошириш, меҳнат бозорининг замонавий эҳтиёжларига мос юқори малакали кадрлар тайёрлаш” вазифаси белгиланиб, бу борада раҳбар кадрларнинг касбий компетентлигини ошириш, таълим мазмунини такомиллаштириб боришда қулай шароитлар яратиш, малака ошириш турлари ва шаклларини кенгайтириш ҳамда ўзаро алоқадорлигини таъминлаш орқали кутилган натижаларга эришиш муҳим аҳамият касб этади.

Ўзбекистон Республикасининг 2019 йил 16 декабрдаги ЎРҚ-595-сон “Мактабгача таълим ва тарбия тўғрисида”ги Қонуни, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 февралдаги ПФ-4947-сон

35. <i>Matyakubov I.B.</i> Bo'lajak musiqa o'qituvchilari va musiqa rahbarlarining pedagogik shakillanishi tarixiy bosqichlari.....	124
36. <i>Мирзахмедов У.У.</i> Мусиқа машғулотлари ва уларнинг турлари.....	130
37. <i>Мирсолиева М., Туляганова Н.</i> Кадрлар малакасини ошириш ва қайта тайёрлаш жараёнларининг андрагогик асослари.....	134
38. <i>Мирюсупова Н.Ш., Нетьматов Ш.Э.</i> Малака ошириш жараёнида мактабгача таълим ташкилоти раҳбарининг квалитологик компетентлигини шакллантириш тамойиллари.....	138
39. <i>Mirkasimova Z.A.</i> Bilingvizmning maktabgacha yoshdagi bolalarning bilish (kognitiv) kompetensiyasi rivojiga ta'siri.....	142
40. <i>Мўминов Ш.К.</i> Мактабгача таълим ташкилотлари тарбияланувчиларини психодиагностика қилиш усуллари.....	144
41. <i>Мўминова Н.С.</i> Инновацияларни ривожланиши ва таълим-тарбия жарёнига тадбиқ этилиши.....	146
42. <i>Мухаммадиев Q.S., Sodiqova D.A.</i> Maktabgacha ta'lim tashkiloti va oila xamkorligini rivojlantirish.....	149
43. <i>Muxitdinova N.M.</i> Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida jismoniy mashqlarni me'yorlashning o'ziga xos xususiyatlari.....	153
44. <i>Нигматов А.Н., Нигматова Г.Н.</i> Мактабгача экологик таълим: муаммолар ва ечимлар.....	157
45. <i>Нигматов А.Н., Тобиров О.Қ.</i> Мактабгача таълимда «фарғона водийсига агротуристик саёхат» стенди орқали болажонларни ватанпарварлик руҳида тарбиялашга йўналтириш.....	159
46. <i>Нигматова Г.Н.</i> Мактабгача таълим ташкилотлари раҳбарларининг иқтисодий компетенцияси ва уни шакллантиришдаги айрим муаммолар.....	162
47. <i>Нуруллаев А.С.</i> Мактабгача таълим бошқарувида инновацион менежмент.....	168
48. <i>Оманова Г.</i> Мактабгача таълим ташкилотларида таълим сифати менежментини такомиллаштириш юзасидан ўтказилган тажриба-синов ишлари натижалари.....	172
49. <i>Оманова Г.А.</i> Мактабгача таълим сифатини баҳолаш тенденциялари.....	176
50. <i>Омарова З.К.</i> Инклюзив таълимни дўстона ўрганиш.....	179
51. <i>Омонов Б.О.</i> Мактабгача таълим тизимида чиқиндиларга оид экологи таълим ва тарбиянинг зарурияти.....	182
52. <i>Омануллаева Д.А.</i> Использование современных информационных технологий в обучении иностранных языков.....	185

MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARI DIREKTOR VA
MUTAXASSISLARINI QAYTA TAYYORLASH VA ULARNING
MALAKASINI OSHIRISH INSTITUTI

SERTIFIKAT

Jolibov O.G.

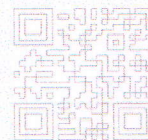
MAKTABGACHA YOSHDA GI BOLALARDA TA'LIM-
TARBIYA JARAYONINING DOLZARB MASALALARI

Respublika ilmiy-amaliy online konferensiya
ishtirokchisi

Rektor

K.Eshpo'latov

Edited with the demo version of
Infix Pro PDF Editor

To remove this notice, visit:
www.iceni.com/unlock.htm